

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

26. szám.

Debrecen, 1926 június 26.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Érés idején.

Aggódva jár a gazda a dús vetés között, amelyet bő esőzés szokatlanul bujává nevelt, mert nem tudhatja, hogy a pompásan fejlődött növények kalásza megtelik-e érett maggal s nem lesz-e hiúvá a sok reménység, melyet a gazdának mutakozó terméshez fűzött. Aggódva nézi a magyar közművelődés munkása is az iskolák bő termését, félve, hogy a sok ígélet, mely a tantermekben mutakozik, valóra válhatik-e s vajjon nem túlságos-e itt is a termékenyítő erő.

Nem arra kell gondolni, hogy többen járnak magasabb iskolákba, mint amennyi embert az úgynevezett intellektuális pályákon a mi szomorúan megcsontított kis hazánkban megfelelően el lehet helyezni. Az iskolát végzettek mindegyikének nem szükséges hivatalnokká, vagy más szellemi munkássá válni. Sőt, az a kívánatos, hogy az ipari és kereskedelmi pályákon is, amelyeket nálunk eddig nagyon elhanyagoltak, minél magasabb képzettségű emberek helyezkedjenek el, mert csak így válik lehetővé, hogy a mi gazdasági életünk a nyugati államokéval felvehesse a versenyt. Abban tehát bizonyára nincs semmi veszedelem, ha a középiskolát sokan végzik el, csak arra kell törekedni, hogy a középiskolát végzett fiatal emberek mindegyike ne akarjon a szellemi munka útján boldogulást keresni s akinek más irányú képességei vannak, ne akarjon pusztán azért, mert a középiskolán átvergődött, olyan munkával foglalkozni, amihez sem érzéke, sem képessége nincs.

A termelő erő tulságát tehát ne ilyen értelemben keressük. Hanem magában a középiskolai oktatás rendjében.

Kétségtelen, hogy középiskoláinknak színvonala általában emelkedést mutat. Bizonyos, hogy tanáraink tudása, szakképzettsége, hozzáértése nagyobb, mint amilyen a régiéké volt. De vajjon nem kell-e attól tartani, hogy a tudomány esőjének bősége megakadályozza a szemtermelést?

Az egyetemen tudós nevelésben részesítik a középisk. tanárjelölteket. Alkalmassá arra, hogy a tudománnyal intenzíve foglalkozzanak és tanítványaikat is elvezessék a tudomány kútfejéhez. De vajjon van-e elég gond arra, hogy az adagolás tudományát is elsajátíttassák velük? Vajjon nem kell-e attól tartani, hogy a tudós tanárok annyi sok tudományt permeteznek a gyöngé, fejlődő ifjúság lelkébe, amennyi az érlelés szempontjából éppen úgy hátrányos, mint a búzára a júniusi folytonos eső?

A debreceni tudományegyetem bölcsészeti kara mellett két tanárképző is áll fenn. Az állami, meg a miénk. Egészen bizonyos, hogy a tudományos kiképzésben nem lesz hiány. De az egyetemen és a tanárképzőben bő tudományos kiképzésben részesített tanárjelöltek mégis tájékozatlanok maradnak abban a tekintetben, hogy milyen móddal és milyen mértékkel végezzék feladatukat. Nincs gyakorló-iskola, amelyben arra hivatott vezetők irányításával tanulják meg már tanuló pályájuk alatt a tanítás gyakorlatát.

Az új rend, amely szerint minden tanárjelöltnek a tanárképző útmutatása szerint meghatározott intézetben kell végeznie gyakorlatát, mindenesetre segíteni fog valamit a mostani helyzeten, amikor most még ugyanis már mint hivatalba állított tanárok kísérleteznek a tanítványok néha nagyon is nagy tömegével. De talán ez is még mindig csak félmunka s a teljesen megnyugtató megoldás csak a gyakorló középiskola felállítása lehet.

Iskola

Beszámoló a Kollégiumról.

(Az évzáró ünnepen mondott beszéd.)

Mély tisztelettel köszöntöm a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnökséget és hálásan köszönöm, hogy megjelenésével ünnepélyünk díszét és hatását emelni méltóztatott. Üdvözlöm Kollégiumunk ősi patrónusainak, a debreceni református egyháznak és Debrecen

sz. kir. városnak megjelent érdemes képviselőit, valamint a Kollégiumunk iránt érdeklődő mélyen tisztelt közönséget is.

Kollégiumunk a most záródó iskolai évben is teljes erejével igyekezett részt venni abban az országépítő munkában, amely ennek a hazája legnagyobb részét elvesztett nemzedéknek a legnagyobb és legszentebb kötelessége. Kormányzati szervei igyekeztek háztartásának gazdasági egyensúlyát, amennyire a még mindig súlyos közgazdasági viszonyok engedték, helyreállítani és fenntartani és intézményeit is a lehetőséghez képest fejleszteni. Tanári testülete pedig az ifjúságnak vallás-erkölcsi és hazafias, értelmi és testi nevelésével lelkiismeretesen törekedett nemzetnevelő hivatását betölteni, az ifjúságot ellátni mindazokkal a szellemi, erkölcsi és lelki javakkal, amelyek a nemzet szebb jövőjének munkálására és kivívására alkalmassá teszik.

És ha sem a kormányzati szervek, sem a tanári karok legjobb törekvéseit nem jutalmazta teljes mértékű siker, ennek okaik nem bennök, hanem rajtuk kívül álló és tőlük nem függő viszonyokban kell keresni.

Az állam pénzügyi egyensúlyának helyreállítása, mint legfőbb országos érdek, áldozatokat követel nemcsak az egyes polgároktól, hanem — sajnos — a kulturális intézményektől is. A Kollégiumnak 10 $\frac{1}{2}$ millió korona névértékű hadikölcsön-kötvényeit az állam nem képes valorizálni. Nem valorizálja az Apaffy-sóalapítvány megváltása fejében járó 8000 K-ás állami évjáradékot sem. Az angol alapítványból a háborús évek alatt elmaradt 533 font sterling, 17 shilling és 4 penny követelésünket, amellyel a brit kormány a magyar kormány javára még 1922-ben elszámolt, a magyar kormánynak az 1923. évi XXVIII. t.-c. értelmében olyan állami kötelezvényekkel kellene kiegyenlíteni, amelyek 1926 január 1-től kezdve 3 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatoznak. De ezek az állami kötelezvények még nem bocsáttattak ki. Az egyetem által használt kollégiumi helységek bértérítése fejében 1919 január 1. óta I. évi július 31-ig 405 millió korona követelése van a Kollégiumnak az államkincstárral szemben. Évek óta nagyon sok időt és munkát vesztegettünk ezen követelésünk biztosítására, minden eredmény nélkül. Követelésünket legújabbban az illetékes államtitkár úr által kívánt mértékre szállítottuk le és várjuk, hogy ennek a megegyezésnek lesz-e valami eredménye. A tanítóképző-intézeti tanárok fizetésekiegészítő államsegélyét a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1925 július 1-től kezdve 90% helyett 83%-ban állapította meg, amivel ismét 50 millió korona újabb évi terhet hárított a Kollégiumra. Mindezekhez hozzájárul az is, hogy a mezőgazdasági termények ára a folyó költségvetési év folyamán nagy mértékben esett, minélfogva a földhasznbérékből befolyó jövedelem, amely pedig úgy szólván egyedüli alapja a Kollégium gazdasági

életének, nem éri el a költségvetésben, az akkori viszonyokhoz képest, elég alacsonyan előirányzott mértéket sem.

Ilyen körülmények között nem esoda, ha a Kollégium 1926—27. évi költségvetése elég tetemes fedezeti hiánnyal zárul, bár a tandíjak 100%-kal emeltettek s bár a debreceni református egyház évjáradékát 50%-kal, Debrecen sz. kir. város pedig 75%-kal valorizálta.

Kollégiumunk háztartásának teljes rendbejövételét, a gazdasági viszonyok javulása mellett, részint egyházkerületünknek, részint a debreceni egyháznak és Debrecen városának eddig is hálásan tapasztalt áldozakészségétől reméljük.

A tanári karok buzgó munkájának az ifjúság tanulmányi előmenetelében és erkölcsi magaviseletében megvan ugyan a megnyugtató eredménye; de az ifjúság gondolati és érzelmi világra az iskola mellett nem kis hatással, mégpedig alig ellenőrizhető és alig ellensúlyozható hatással vannak a politikai és társadalmi élet jelenségei is. Ezek a hatások, ha az iskolai élet egészséges légkörében szabadon nem nyilvánulhatnak is meg, mégis megfészkelhetik magokat az ifjú ember lelkében és később a közéletben szerephez jutó férfi jellemében kifejezésre jutnak. De micsoda jellemnevelő hatást várhatunk korunk súlyosan beteg közéletének szellemétől: a politikai pártoknak a haza érdekét semmibe sem vevő marakodásától, a parlamentben vadul lábrakapott parlagi hangtól, az újabb irodalomban és a színházban buján tenyésző ledér szellemtől, a bűneseteknek és öngyilkosságoknak megdöböntő elszaporodásától és az erkölcsi fogalmaknak és érzelmeknek attól a veszedelmes zavarától, amelyben a bűn és az erény között még a magasabb értelmiséghez tartozók sem tudnak már különbséget tenni?

Ennek a szerencsétlen kornak legnagyobb csapása és szégyene a viszálykodás ősi átka mellett a „hazafias“ bűnök felburjánzása.

Eddig azt vallottuk, hogy minden országnak támasza s talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, a hatalmas Róma is rabigába görbed. Ma pedig, amikor balkáni erkölcsű elnyomóinkkal szemben ezeréves jogainkat mindenekfelett erkölcsi felsőbbségünkkel kellene és lehetne érvényesítenünk, azt kell látnunk, hogy olyan emberek is, akik társadalmi helyzetüknél és hivatali méltóságuknál fogva a nemzet vezetésére volnának hivatva, a polgári és az erkölcsi törvénybe ütköző bűncselekményekkel akarják hazájokat a rabiga alól kiszabadítani. De a rosszból sohasem származhatik jó és ezek a szerencsétlen hazafiak is erkölcstelen vállalkozásukkal csak ártottak a haza ügyének és akaratlanul is kezére játszottak a haza ellenségeinek.

Annak — a politikában, sajnos, nagyon kelendő elvnek az áldozatai ők, hogy „a célszentesíti az eszközöket“. De ennek az elvnek

semmi gyökere sincs sem az evangéliumban, sem a magyar nép lelkében. Ha ennek az elvnek szabad érvényesülést engedne az emberi társadalom, akkor ezzel önmagának ásná meg a sírját. Akkor a szülőknek és a gyermeknek szabad volna ölni és rabolni, hogy egyik a másiknak a sorsát megjavítsa. Akkor eltehetnénk láb alól mindenkit, aki velünk a közügy kérdéseiben ellenkező véleményen van. Akkor a világ olyan háború színtere lenne, amelyben minden ember harcban állana a többivel.

Amit ellenségeink a trianoni békében velünk elkövettek, hogy a maguk hatalmát és gazdagságát telhetetlenül gyarapítsák, bizonyára a legnagyobb erkölcstelensége az emberiség történelének. Ők, az elvakult győzők, ezt megtehették, mert tehetetlenek voltunk velük szemben; megtorlástól nem kellett tartaniok. De az Isten nem ver bottal és nem ver mindig fegyverrel sem. Európa politikai és gazdasági rendjének felforgatása miatt a győztes államok máris éppen úgy szenvednek, mint a legyőzöttek és kezdik már belátni magok is, hogy a gyűlölet és tudatlanság szülte párisi békék károkozott hoztak nemcsak a legyőzött, hanem a győztes nemzetekre is.

De ha ellenségeink ezt az erkölcstelenséget elkövették is, mi ezen az úton nem követhetjük őket. Nemcsak azért, mert ha ezt tennők, irgalmatlanul eltipornának, hanem azért sem, és legfőképp azért nem, mert a mi erőnk a történelem és a természet által szentesített jogunkban és igazságunkban van, az isteni eredetű erkölcsi világrendben való rendíthetetlen hitünkben, amelyet emberi gonoszság és butaság ideig-óráig sirba fektethet, amely azonban előbb, vagy utóbb, de szent bizonyossággal, a koporsóból kitör és eget kér.

Csak maradjunk tehát mi az Istenben való hit, a tiszta erkölcs és a tisztas munká alapján, mert semmi más által nincsen feltámadás és élet, hanemha ezek által.

A Kollégium ezévi történetéhez tartozó adatok részletes felsorolásával nem akarom fárasztani figyelmöket. Ezért a lehető rövidséggel csak a következők megemlítésére szorítkozom.

A vallás- és közoktatási miniszter úr *tanárképző internátusunk* főiskolai jellegét elismerte és tagjait azon tárgycsoportokból, melyekből a tanárképző internátusban szakszerű vezetésben részesülnek, úgyszintén a német és francia nyelvi gyakorlatból az állami tanárképző intézetben az előadások hallgatása és a gyakorlatok végzése alól felmentette. Ugyancsak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr tanárképzőnkben ebben a tanévben az állami költségvetés terhére 35.040.000 koronával segélyezte.

A *nagykönyvtár* háborús hiányait ebben az iskolai évben pótolta és dr. Magoss György polgármester úr áldozatkészségéből birtokába jutott 35 darab hungaricumnak, amelyek közt

több egyetlen, sőt eddig ismeretlen példány is van.

Az ifjúság az internátusi és konviktusi ellátásban nyújtott segítségen kívül a *Baltazár-amerikai alapítványból* 80 millió, Debrecen sz. kir. városától 69 millió, a városi népjóléti hivataltól 17 millió, a tanárképző pénztárából 21½ millió, a Fonciére biztosító intézet szerződéses adományából 10 millió, a gimnáziumi ifjúsági segítőegyesülettől 15 millió, egyéb alapítványokból és adományokból 24 millió korona segélyben részesült. Ugyancsak a tanárképző intézet pénztárából egy francia szakos tanárjelölt 13 milliót, 4 német szakos tanárjelölt fejenként 5 millió koronát kapott a következő szünetidőben teendő külföldi tanulmányútra. A pénzben kiadott segélyek összege 295,5 millió koronát tesz ki.

A kollégiumi pénztárba *alapítványok és adományok* címén az 1925–26. tanévben összesen 92.350.394 korona fizettetett be. Ezek közül megemlítem a legalább egymillió koronát elérő összegeket: Berey József 2.286.800 K, Dr. Erdős Károly 1.327.200 K, Dr. Erdős József 4.000.000 K, Dr. Bessenyei Lajos 1.500.000 K, Nyárády Mihály 1.900.000 K, Stépan József 1.000.000 K, Jámbor Lajos 2.500.000 K, V. Tóth Ferenc 1.000.000, Márk Endre 10.000.000 K, vitéz Kovács Elemér 1.200.000 K, Kórik János 5.000.000 K, Dr. Miszti Károly 5.000.000 K, Dr. Görgey Márton 5.000.000 K, Balogh Ambrus 10.000.000 K, Sörös János 2.900.000 K, Debreceni Első Takarékpénztár 2.500.000 K, Huszti Mihály 2.000.000 K.

Külön is ki kell emelnem *Mikes Ferenc* és *Dr. Kolozsváry Kiss István* kiskunhalasi lakosok 10–10 millió koronás adományát, amelyet azzal a rendelkezéssel külték a kollégiumi pénztárba, hogy a Baltazár-amerikai alapítvány mintájára egy *Baltazár-magyar alapítvány* kezdetűl szolgáljon, az amerikai alapítványéval azonos rendeltetéssel és kezeléssel. Mivel az amerikai alapítvány ügyeit külön gondnokság intézi, ez a 20 millió korona tőke áttételettel a Baltazár-amerikai alapítvány gondnokságához.

A *tanári kar tagjai* a tanítás és nevelés munkájának lelkiismeretes teljesítése mellett a *tudományos irodalom terén*, tudományos társaságokban, a népszerű főiskolai tanfolyamon és egyéb társadalmi egyesületekben is élénk tevékenységet fejtettek ki. Önálló irodalmi művek jelentek meg: *Dr. Erdős Károlytól*: A Didache irásának ideje; Antiochiai Ignatius levelei (patrologiai tanulmány). *Dr. Kállay Kálmántól*: Jeremiás élete és működése a Biblia philologiai és történeti kritikája alapján; Az Ó-testamentum felfogása a halál utáni életről. *Dr. Zsigmond Ferenctől*: Jókai és Debrecen. *S. Szabó Józseftől*: A debreceni református Kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 1549–1925. *Dr. Veress Istvántól*: Adalékok a modern paedagógiához. *Dr. Hoffer Andrástól*: Geoló-

giai tanulmány a tokaji hegységből; Az északnyugati felvidék harmadkori vulkánjainak tér- és időbeli eloszlása. *Dr. Novák József* több német és angol paedagógiai munkát fordított. *Dr. Ecsedi István Bodnár Lajos* segítségével összegyűjtötte a Hortobágy népdalait. *Dr. Veress István* megszervezte a szülők iskoláját. *Dr. Hofer András* megszerezte az egyetemi magántanári képesítést, *Salánki József* a bölcsészeti doktoriátust, *Dr. Vekerdy Bélát* a vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreceni m. kir. tanárképző intézet igazgatótanácsába taguk kinevezte, *Dr. Benigny Gyula* pedig a Tisza István Tudományos Társaság tagjává megválasztott. *Csürös Béla* és *G. Szabó Kálmán* festményeikből kiállítást rendeztek.

Amidőn Kollégiumunk ez évi történetének főbb mozzanatait egy futó pillantással így áttekinthetem, egyrészt az a megnyugtató érzés tölti el lelkemet, hogy Kollégiumunk régi nemes hagyományaihoz ebben a tanévben is hű maradt és dicsőséges múltjához méltón töltötte be egyházépítő és nemzetnevelő hivatását; másrészt a hála érzése tölti el szívemet azok iránt a tényezők iránt, amelyek a szép eredmény munkálásában közreműködtek: az egyházkerület és nagyérdemű elnöksége iránt az atyai gondoskodásért és a bölcs vezetésért; Kollégiumunk patronusai: a debreceni egyház és Debrecen városa és ezek előljárói iránt a szeretettel teljes pártfogásért; a tanári karok és a tisztviselői kar iránt lelkes és sikeres munkásságukért és a nemes tanuló ifjúság iránt kötelességérzetéért, kitartó szorgalmáért és a magyar jellem méltóságához illő erkölcsi komolyságáért.

A tanár uraknak és a tanítványoknak kellemes és erősítő pihenést kívánok, hogy az új iskolai évben újult erővel és vidám lélekkel munkálhassuk mindnyájunk szívének hönöhajtott célját: a haza fényre derülését.

Karai Sándor.

Egyház

A protestantizmus kihívása Angolországban.

Az anglikán egyházban tudvalevőleg több theologiai irányzat áll előtérben, melyek igen éles ellentétben állanak egymással. Így p. o. a magas egyházi párt (High Church Party) szertartásban és dogmában nagyon közel áll a katolicizmushoz és főként az előkelő világban hódít. Az angol alsó egyházi pártból (Evangelical party) 1846-ban megalakult Evangéliumi Világ-Szövetség (World's Evangelical Alliance), mely a különböző neveket viselő evangéliumi felekezeteket a pápaság túlkapásai elleni küzdelemre egyesíti, ezévi június hó 1-én főgyűlést tartott a londoni Royal Albert Hallban, hogy választ adjon arra a kihívásra, mely a protestantizmust főként a magas egyházi párt részéről éri.

Az elnöki tisztet *Sir William Joynson Hicks* töltötte be, aki mindenekelőtt emlékezetébe idézte a nagyszámú hallgatóságnak *Benson* érseknek néhány évvel ezelőtt a felsőházban elhangzott szavait: „Soha nagyobb fontossággal nem bírt, mint éppen napjainkban annak a belátása, hogy az angol egyház reformációja, a legnagyobb történeti események egyike, a reformáció a világ legnagyobb szellemeinek a cselekedete”. „A reformáció visszavezette az egyházat az eredeti mintákra és mégsem akad kezünkbe vallási kérdéssel foglalkozó könyv vagy folyóirat, hogy botorul ne csipkedné a reformációt”. Bárcsak megszívlelnék ezt a mai felsőház főpapi padjain! *Lord Balfour* pedig egy negyedszázad előtt így nyilatkozott az alsóházban: „Hogy ez a mi egyházunk megmaradjon a nép nagyrészenek az egyháza, annak az intézménynek kell maradnia, ahogyan azt a reformáció megtisztította és újjászervezte. Augustinusnak és Anselmusnak az egyháza ez, de ennél több ez az egyház, melynek tana és szertartása a XVI. században megtisztított és egyszerűsített és csak addig számíthat ez az egyház az angol nép rokonszenvére, míg ez a jellege megmarad”. „A reformáció élet-halálharcra van kihíva — úgymond tovább *Joynson Hicks* — és ezt a kihívást mi elfogadjuk az ország világi többségének a nevében. A mozgalom vezére *Lord Halifax*. Összes beszédeim az a gondolat vonul végig, mintha egész Angolország az ő vizein evezne. Mikor a múlt év őszén *Lorwainben* beszélt, fennen hirdette, hogy nemcsak röpiratokat írt, hanem Londonban óriási hallgatóság előtt a pápának isteni jogon alapuló egyházi fennhatóságáról beszélt, anélkül, hogy a legcsekélyebb tiltakozás hangzott volna el. Megtévésztette belga katolikus barátait, hogy mi korántsem vagyunk olyan ellenfelei a pápai szupremáciának, mint ahogyan ők azt gondolták. Ezt a kihívást angol egyházi férfiú teszi katolikus hallgatóság előtt, az angol egyház fejének, a *canterbury* érseknek tudtával és több-kevésbé hallgatólagos beleegyezésével. *Lord Halifax* áhítozza a Rómával való egyesülést, de mivel Róma nem engedhet az ő dogmáiból, helyezkedjenek tehát a többi egyházak Róma dogmatikus álláspontjára. A római egyház kapuja nyitva van *Lord Halifax* előtt, de a feltétlen meghódolás árán. *Lord Halifax* bemehet ezen a kapun, nem gördítünk követ eléje, de nem engedhetjük, hogy egyházunkban Róma dogmái útát találjanak. Mi a biblia alapján munkáljuk üdvünket, az úrvacsora, a történelem legnagyobb esemélynének az emléke, nem lehet újra folyton ismétlődő áldozattá a pap kezén. Angol ember nem tudná elviselni a kötelező függvónást, a pap közbejöttét ember és Isten, férj és feleség, anya és fia között”.

„Hol van az érsek, hol van London püspöke? Miért nem állanak ma itt együtt a non-konformisták vezéreivel? Hazánk válságos idöket élt át. Mi kitartottunk az alkotmány mellett államügyekben, ki fogunk tartani mellette a vallás dolgában is. Mi leküzdöttük az ipari bolsevizmust, de le fogjuk küzdeni a vallási bolsevizmust is. A protestantizmus nem véka alá rejtendő dolog, mi büszkék vagyunk rá, missziói és emberbaráti műveire, a szellemi életre, melyet nemzetünknek adott. A fáklának, melyet *Latimer* és *Ridley* gyújtottak meg a XVI. században, nem szabad kialudnia a

XX. században. Mi mindenekelőtt az Istenhez való közeledésünknek szabadságáért küzdünk“.

A. S. Inch, a skótegyesült szabad egyház exmoderátora Skótszág fellegását tolmácsolta. Az anglo-katholikusok az „oltáriszentség“ megőrzését követelik. Az ő egyszerű skót felfogása szerint a szentség megmaradásának csak úgy van értelme, ha az elemek (kenyér és bor) a konzekráció aktusa által olyképen változnak át, hogy azok addig maradnak meg Krisztus testének és vérének, míg el nem romlanak. Mit jelent ez, ha nem az istenség jelenlétének az anyaghoz való rögzítését? Az anglo-katholikusok követelése azt foglalja magában, hogy a miséről szóló tan része legyen az angol egyház hivatalos tanának. Már pedig a katolikus szertartási könyvet kifejezetten azért módosította a reformáció, hogy kiküszöbölje a misét és véget vessen minden papi pretenciónak. A Common Prayer Book a mi protestáns hitünknek törvény által szentesített kifejezője, melyet a király koronázási esküjénél fogva tartozik megtartani ebben az országban. A reformáció mindnyájunk közös öröksége, amellyel állunk vagy elbukunk. „Nincs messze az a nap — mondta egy alkalommal Sir Robert Peel — hogy újra végig fog kelleni küzdenünk a reformáció küzdelmét“. És valóban az események úgy indulnak, hogy ez az aggodalom nagyon is megokolt.

Thomas Nigtingale, az evangéliumi szabad egyházak nemzeti tanácsának főtitkára kérde: „Mi forog kockán ebben a mai mozgalomban?“ A protestantizmus ellenáll Róma papi abszolútizmusának. Ez az első, ami veszélyeztetve van, ha az anglo-katholikusok győznek. A protestantizmus összetörő Róma szellemi bilincseit, és ha sikerül Rómának Angliát visszanyernie, akkor vége az egyéni és a politikai szabadságnak, lehanyatlik a szellemi erő és a demoralizáció régi napjai köszöntenek ránk. Ma már nem az a kérdés többé, mint a reformáció kezdetén, hogy az igazságnak melyik magyarázatát fogadjuk el, hanem hogy mi az igaz és mi a hamis? Sem bibliában, sem az ősi apostoli egyházban nem találunk az anglo-katholikusok semmit, amivel tanításukat és gyakorlatukat alátámaszthatnák. Minket intoleránsoknak mondanak, de a túlhajtott tolerancia gyengeség. Senkisémet kétkedik a katolikus papok loyális hazafiaságában, de a rendszer rossz. Amely államok újabb időben megszüntették a monarchiát, ott elsősorban is túladtak a papságon, mint politikai hatalmi tényezőn és a nemzeti nevelésnek vetették meg alapját.

Knox, volt manchesteri püspök a mozgalomban nemzeti veszedelmet lát. Anglia a legújabb időben két nagy válságon ment keresztül. Az első a nagy világháború volt. Anglia millió emberéletnek és mondhatatlan nemzeti vagyoni pusztulásának az árán került ki belőle. Ezután jött a nemzeti sztrájk veszedelme. Hála Istennek, államférfiaink készen voltak és rövidesen vége lett. A Berlinből és Moszkvából jött veszedelmet követi a Vatikánból jövő veszedelem. Ha igaz az, hogy a szellemi veszedelem nagyobb a testnél, úgy a Róma felől jövő veszedelem a három közül a legnagyobb. — Már most a protestantizmust, amint az a Common Prayer Book-ban testet ölt, fenyegeti a veszély. — Azt remélik ugyanis, hogy sikerülni fog a Prayer Book-on olyan módosításokat eszközölni, amelyek révén bekerülhetnek a római egyház specifikus

tanai és gyakorlata. Hogyan lett mindez előkészítve? Indirekt módon. A londoni püspöki egyházmegye templomainak egyharmad részében az úrvacsorát a misével helyettesítették, bejutottak a szentképek és a gyóntatószékek. Direkt módon: az irodalom, folyóiratok és látványos mutatóanyagok útján. Azonfelül a parlament előtt van most a katolikusokra vonatkozó tilalmak eltörlésének törvényjavaslata és ha ez a benyújtott formában megy keresztül, akkor Angliában és Skótszágban nemsokára katonai és egyéb parádéval egybekötött szentségkörmeneteket fogunk látni.

A Prayer Book módosítása két főbenjáró dologra terjed ki: a misére és a transzsubstanciációra s ezzel összefüggőleg az „oltáriszentség“ megőrzésére. Néhány imának megváltoztatásával, újaknak becsúztatásával, a tömjénezéssel, úrfelmutatással az úrvacsora misévé alakul át. Nem lehetetlen, hogy a legközelebbi királykoronázáskor a mise, mint az angol egyház főistentisztelete fog szerepelni. Knox egy érdekes vitáról számol be, mely Tarnham Castle-ben több püspök részvételével folyt le. A cél a miséről és a transzsubstanciációról szóló tan egy olyan formulájának a megtalálása volt, mely anglikán, de ne római legyen. Az olyan egyház azonban, mely ellentmondó tanokat és gyakorlatokat elegyít össze, a képmutatás bűnébe esik.

Az egyetlen biztos alap a biblia, mely ha megdől, helyébe lép a papság, mely in ultima analysi a csalhatatlan pápa uralma alá kerül, ez pedig a bibliának a hierarchiával való helyettesítése. Amely nép tudatosan ilyet tesz, az elveszti a lelkét. Másképp áll a dolog az olyan népnél, amely a mise és a transzsubstanciáció tanában nőtt fel, de ha olyan nép, mely századokon át az igazság világosságában járt, önként háttal fordít a világosságnak, az visszaesik a sötétségbe és elveszti a lelkét.

De milyen nemzeti veszély rejlik abban, hogy Angliának esetleg katolikus királya lenne? Először is meglazulna a birodalmat összekötő kapcsolatot. Ha el is tekintünk a kanadai Dominiontól és a gyarmatoktól, elgondolható-e, hogy Skótszág és Ulster beleegyeznek egy katolikus uralkodóba. Az alkotmányos kormányzat gyökerében meg lenne támadva. Az alkotmányos kormányzat lényege abban áll, hogy a király nem tehet rosszat, mert minisztere felelős és a miniszter bármikor eltávolítható. De ki távolítja el a királyt magán gyóntatóját. Gondoljunk a sok közül csak Rasputinra, a szerencsétlen cárnak lelki vezetőjére!

A gyűlés a következő határozati javaslatokat fogadta el:

1. A gyűlés kifejezést ad a reformáció alapelveihez való tántoríthatatlan ragaszkodásának és annak a tudatában, hogy az angol egyház törvény által szentesített exponense a keresztyén hitnek és istentiszteletnek Angolországban, kinosan érintve érzi magát az ezen egyházban tértfoglaló leplezetlen rómabarát reakció által. Ez a reakció kifejezésre jut a misének újra életrekkeltésében, a misével kapcsolatos díszletekben, egyházi öltönyökben és szertartásokban, valamint az „oltáriszentség“ megőrzésének, a Mária-kultuszban, a fülgyónásnak és a megholtakért való nyilvános könyörgéseknek és miséknek felelevenítésében. A dolog annál aggasztóbb, mivel köztudomás szerint Malines-ben (Mecheln) további „megbeszélések“

folynak a Rómával való egyesülés céljából.

2. A gyűlés a megtisztult vallás érdekében ünnepelesen felhívja az érsekeket és püspököket, hogy amikor most a Prayer Book módosítására vonatkozó indítványokat fontolgatják, óvják meg a protestáns vallást, mint a birodalomnak az alkotmányban gyökeredző intézményét. Minden rendelkezés akár a tan, akár a kultusz terén, mely ellenkeznek a protestáns vallás alapelveivel, megsemmisítene a birodalom vallási alkotmányát, melynek érintetlen megőrzésére a gyűlés nyomatékosan felhívja Ő Felségének parlamentjét.

3. Ezen határozatok megküldetnek a miniszterelnöknek, az angol egyház érsekeinek és püspökeinek, valamint a parlament alsó- és felsőházi tagjainak.

Közi: Dr. Novák József,
ref. tanítóképzőintézeti tanár

Külföld

Az angol általános sztrájk megszüntetésében nagy része volt annak a közvetítésnek, amelyet az összes angol protestáns egyházak képviselőiben a canterburyi érsek nagy önmegtartóztatással végzett a munkásság és a munkaadók, illetőleg a kormány között. Maga a sztrájkoló munkásság egyik vezére elismerte, hogy az érseknek az összes egyházak nevében e tárgyban kibocsátott május 9-iki kiáltványa, amely a megértés és az engesztelődés bölcs keresztyén szellemétől volt áthatva, fordulópontjává lett az egész küzdelemnek. Krisztus egyháza valóban az ilyen kérdésekhez való hozzászólástól is egyre kevésbé vonhatja el magát, természetesen sohasem szegődve a küzdő felek bármelyikének uszályhordozójává, hanem mindig Krisztusnak a Luk. 12 : 13-15-ben megadott intéséhez és példaadásához ragaszkodva.

A tánc elfajzása ellen igen erélyesen lépett föl a svájci Tessin-kanton nagytanácsa. A nyilvános táncolást csak bizonyos időkhöz kötött engedni meg s ennek helyiségeibe 16 éven aluliaknak egyáltalán nem, 16-tól 20 esztendő fiatal leányoknak pedig csak szüleik kíséretében enged belépést. Az ottani állapotoknak igen előrehaladottan elfajult voltára enged következtetni a genfi egyházi lapnak e hír közléséhez fűzött ez a megjegyzése: „Csak aztán forradalom ki ne üssön emiatt Ticinoban!”

Az angol államegyház katolizáló fractiójával szemben az angliai szabadegyházak szövetségtanácsa nemrég Walesben Llandrindodban 800 főnyi nagygyűlést tartott, amelyre a continentális protestantizmus több kiváló képviselőjét is (Deissmann professzor, Keller Adolf) meghívta. A nagygyűlés hatalmas tüntetés volt a reformáció szent öröksége mellett, amelyet egyes megtévedt lelkek a rosszul értelmezett katolikum kultusza címén el akarnak játszani.

A bolsevista valláspolitikai újabb jelét adta mostanában az evangéliom hatalma és a vallás

ereje előtt való kényszerű megtorpanásának, amikor az orosz ifjú-kommunisták vezetősége, különösen a parasztság érzékenységének kiméltése végett, megtiltotta szervezeteinek az eddig szokásban volt fölháborítóan vallásellenes előadások, színjátékok stb. rendezését. Eszünkbe jut az Arany János Jókájának jóízű magyar bölcsessége „ha nem is a vallás, Istenhez téríti az oldalnyíllalás”.

A proletár szabadgondolkodók társasága a szász országgyűlésben törvényjavaslatot nyújtott be, mely többek közt így hangzik: „10 éven aluli személyeket nem szabad vallásoktatásban részesíteni; az iskolai tanítást megelőzőleg, sőt még a szünidőkben sem szabad őket istentiszteletre, vagy hasonló egyházi gyakorlatra vinni. E törvény megszegői, szülők, vagy egyébek, pénzbírsággal, vagy elzárással büntetendők”. Ezeknek a szabadgondolkodó uraknak sincsen több közük a címükben használt büszke „szabad” jelzőhöz, mint a boltcégérre festett vadműbernek magához a bolthoz. Sem nem övé a bolt, sem azt nem tudja, hogy benne mi történik.

„Ma már azt mondhatni, hogy csak a hülyék nem katolikusok!” Ezt a jámbor megnyilatkozást engedte meg magának ez év január 31-én a bécsi férfikongregációk negyedszázados jubileumi ünnepén a jeles Bichmair jezsuita páter. A Krisztusban való bolondságot Pál apostollal mindig szívesen vállaljuk, egyébként azonban azt tartjuk, hogy ama sokféle kő közül, amelyekkel a jezsuitizmus reánk hajigálni szokott, épen ez az, amely leghamarabb visszahull rá.

A svájci protestáns keresztyének testvéri felelősségérzetére és áldozatkészségére, amelyet mi, magyarok is évek óta oly hálásan tapasztalunk, gyönyörű világot vet az az adat is, hogy az 1923. és 1924. évek folyamán az inséget és nyomort szenvedő német protestáns papok és családjaik segélyezésére nagymennyiségű természetbeni adományon kívül (ruha, fehérnemű, könyv, szén) 122,250 svájci frankot gyűjtöttek, jórésztben a svájci papság adományából. ri.

Irodalom

Móricz Pál. A rejtelmes Alföld. Elbeszélések, rajzok. Szerző kiadása. Sylvester-nyomda, Tahitótfalu, 1926. 8°, 240 lap. Ára 76.000 korona. — Ez az izléses kiállítású, művészi és jellegzetesen magyar címlaprajzokkal diszitett kötet a Hajdúság ós-magyar világának pusztuló lelkét idézgeti föl és rögzíti meg. A nagy Herman Ottónak a szerzőhöz még 14 évvel ezelőtt írt levele szerint ezek a históriák „mind hajdú diapazonra vannak hangolva, melynek nincsenek magasságai, sem mélységei, mert „elvannak” hajdúmódra, vagyis tükröződik bennük a síkság, a nagy Alföld egész természete, amelynek szép-

ségét csak mi ismerjük". Mindenki, aki fogékony e szépség iránt, igaz gyönyörűségét fogja e könyvben találni s hálás lesz a jóízű és kacskaringós magyar pennájú szerző iránt e drágazamatú emlékek megőrzéséért. Bár egyes jóhiszemű túlzásait nem tudjuk helyeselni s itt-ott szeretnők, hogyha az ő egyébként buzgó és erős kálvinizmusa a szent dolgok iránti nagyobb tiszteletet sugallana játszi tollának, mindamellert nagy elismeréssel ajánljuk könyvét minden magyarul és kálvinistául gondolkozni és érezni tudó olvasónk figyelmébe, akinek számára értéket jelent a hajdú-puszták lehanyatlott színes tegnapija. *ri.*

Halottaink

Kriston Sándor besenyői lelkipásztor, a középszabolcsi református egyházmege lelkészi karának általánosan szeretett tagja, 67 éves korában, 40 éves lelkészi szolgálatban, 37 évi boldog házasság után, elhunyt. Utolsó órájáig is szent szolgálatában forgolódott, hű pásztorként ama Barány nyájának. Presbiteri gyűlésben voltak, készülvén számot adni az éppen másnapra odatérő kánonszerű vizitációt tartó gróf Degenfeld Pál egyházmegei gondnok és Szabó Lajos esperesnek. Készült az atyák elé, hogy számot adjon... És ime, a hű szív elszorul, az erős, szép öreg ember lehanyatlík, úgy viszik utolsó útjára, a nádfedeles kis parókiaira vissza, jótéhetetlen. S a jó pásztor, a hű sáfár az atyák helvett az Atyához tért sáfárságáról számot adni, itthagya a nyáját, melyet 40 éven át pásztororolt, itthagya öreg szíve szép álmát: az öreg templom megújítását; itt élete hű társát, özvegyen, öt gyermekét az árvák zokogó sírásával...

A körúton járó egyházmegei Elnökség, a járási és környékbeli községi hatóságok, nagyszámú rokonság, barátok, ismerősök igaz részvéte adta meg végső tisztességét június 8-án. A templomban Bokross Elek rohodi lelkész, egyházmegei főjegyző, a sírnál Pánczél Jenő öfahértői lelkész temette.

Legyen neki az Ő Krisztusa örökkévalóságára nyereségül és vigasztalásul ide át való szenedéseieért.

Különfélék

Példás adomány. Balogh Ambrus sarkadi lelkész, egyházkerületi tanácsbíró, a nagyszabolntai egyházmege volt esperese, egyházi célra 20, alapítványi célra 18, összesen 38 millió koronát adományozott a sarkadi egyháznak. A szép adomány értékét növeli az a körülmény, hogy ezt az összeget fizetéséből rakosgatta össze

s bár Isten anyaszentegyházának a szolgálatában 50 évet töltött el, számottevő vagyona nincs. Balogh Ambrus lelkész a debreceni Kollégiumnak is küldött ebben az évben 10 millió korona adományt.

A budai paróchiára június 20-án meghívták Haypál Béla drámafoki lelkészt. A meghívásra irányuló javaslattal szemben nem kértek szavazást s így a meghívás egyhangúlag történt. A derék apa érdemének legszebb elismerése a jó fiú méltánylása.

Theológus konferenciák Sárospatakon. Az országos református Theológus Szövetség ezidei konferenciáját Sárospatakon rendezi a következő beosztással: Június 24-én tanulmányi verseny Sárospatakon, június 25. 26. 27-én nyári konferencia, 26-án d. e. kirándulással Széphalomra; d. u. S.-újhelybe; 27-én d. e. egyházi beszédet tart Vass Vince pápai theol. tanár. A konferenciára Debrecenből is több theológus megen Csikesz Sándor theol. dékán vezetésével.

A debreceni református egyház presbiteriuma e hó 14-én gyűlést tartott, melyen több, az egyház belső ügyeit illető kérdést tárgyaltak. Tudomásul vette a presbiterium, hogy a felépítendő Dóczy-intézet számára eddig 1500 millió korona gyűlt össze. A tanyai lelkészi állás szervezése örvendetesen halad előre. Debrecen városa erre a célra az egyháznak 62 hold földet adományozott s így a terv a közeli megvalósulás előtt áll. Elhatározta a presbiterium, hogy szeptembertől kezdve a Kossuth-utcai templomban vasárnaponként 8—9-ig levante istentisztelet tartassék. Ezenkívül még több kisebb ügyet is tárgyalt a presbiterium.

A kisari egyház július 4-én hármass ünnepe rendez. Templomszentelés, hősök emléktáblájának leleplezése és a leánykálvineum javára vallásos estély lesz. Révész Imre, dr. Erdős Károly, Kiss Ferenc, Péchy László e. m. gondnok, Varga Ferenc, Árokháty Béla és mások működnek közre a szép ünnepen.

A debreceni református egyházmege Lelkészegyesülete szokásos évi közgyűlését Derecskén, június 8-án tartotta meg. Az egyházmege lelkészei közül több, mint fele hiányzott. A megjelentek azonban ezúttal is feledhetetlen napot töltöttek Derecskén. A közgyűlés nyilvános istentisztelettel kezdődött. Az istentiszteleten bibliát olvasott és előimát mondott Kiss János hajdúsámsoni lelkész, az ígét Ördög Lajos pocsaji lelkész hirdette. Istentisztelet után a hívek bentmaradtak a templomban s nekik az egyházkerület belmissziói lelkészét bemutatta az esperes. Istentisztelet végeztével a parochián gyűltek össze a lelkésztestvérek s az esperes elnöklése alatt Zitás István szentpéterszegi lelkész a

Kun József késműves és műköszörűs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

lelkészválasztás kérdéséről, dr. Hajdú Gyula berettyóújfalui lelkész az egyházi fegyelem kérdéséről értekeztek. A hollandiában levő Ferenczy Károly bihartordai lelkész helyett Veress Bálint hencidai lelkész adta elő: hogyan kell a keresztséget a maga méltóságának megfelelően kiszolgáltatni. Több kisebb aktuális kérdés bensőséges megbeszélése után meleg kézzorítással búcsúztak el a lelkészek, megköszönve a fáradhatatlan házigazda szíves jóságát, a legközelebbi viziontlátásra.

A debreceni református Kollégium internátusába és konviktusába felvételért egyetemi hallgatóknak aug. 15-ig kell folyamodni a Kollégium igazgatóságához. A kérvény külzetén fel kell tüntetni, hogy a folyamodó az internátusba és a konviktusba, vagy csak az egyikbe való felvételét kéri-e, továbbá azt, hogy milyen szakos és a múlt félévben milyen tanulmányi előmenetelt ért el. A kérvényhez melléklendő: 1. az index, első éveseknél érettségi bizonyítvány, lehetőleg hivatalos másolatban; 2. a szülők családi, vagyoni és társadalmi helyzetéről kiállított újabb keletű helyhatósági bizonyítvány; 3. a szülőnek, vagy gyámnak közjegyző, vagy a helyhatóság előtt kiállított nyilatkozata, hogy az internátusi és konviktusi díj megfizetésére kötelezi magát; 4. hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a folyamodó fertőző betegségben nem szenved; 5. a folyamodó nevére megcímzett és felbélyegzett postai levelező-lap, válasz céljára.

Évi díjak díjfokozatonként az internátusban: I. 20, II. 60, III. 132, IV. 200 pengő; a konviktusban (reggeli, ebéd, vacsora): I. 36, II. 108, III. 204, IV. 300 pengő. A díjak negyedévenként előre fizetendők. A III. és IV. díjfokozatban havi díjat is lehet fizetni. Havi díj a III. díjfokozatban internátusért 16.50 pengő, konviktusért 25.50 pengő, a IV. díjfokozatban internátusért 25 pengő, konviktusért 37.5 pengő. A konviktusi havi díj csak azokra a hónapokra fizetendő, amelyekben a konviktus igénybe vétetik. Az internátusi díjat az egész félévre meg kell fizetni, akár két negyedévi, akár négy havi részletben. Kedvezményes díjfizetésben csak olyan protestáns vallású hallgatók részesíthetők, akik a konviktusban étkeznek. Párnát, takarót, lepedőt és mosatást az internátus nem ad. Az egyetemre való felvételért külön kell folyamodni az illető egyetemi kar dékáni hivatalához.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Pályázat.

Pályázatot hirdetek egy férfi tanítói állásra.
Fizetés: 1. Az egyháztól 10 q 9 kiló búza.

2. 3 méter-öl tűzifa. 3. 2 (kettő) kat. hold 100 öl szántóföld. 4. Hatszáz papirkorona. 5. Törvényszerű lakás és a megfelelő államsegély. (Egység 17.)

Kötelesség: Az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok tanítása a tiszántúli egyházkerületi tanterv szerint. Lelkész és kántor akadályoztatása esetén azoknak díjtalan helyettesítése.

Pályázati határidő a megjelenéstől számított 3 hét. Menekültek és B-listások előnyben. Pályázatok alulirodthoz küldendők. Csenger, 1926 június 17-én.

Pótor Elemér,

ref. lelkész, isk.-széki elnök

Pályázati hirdetmény tanári állásra.

A kiskunhalasi református Szilády reál-gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy mat.—fiz.—szakos *helyettes tanári* állásra.

Csak protestáns vallású, *nöllen*, okleveles tanárok, vagy szakvizsgás tanárjelöltek pályázhatnak, akik okmányokkal igazolják életkorukat, képesítésüket, eddigi működésüket és a forradalmak alatt tanúsított magatartásukat.

A megválasztandó tanár ugyanazon fizetést kapja, mint az állami gimnáziumok helyettes tanárai. A rendes óraszám mellett köteles ellátni az internátusban való gondoskodást és felügyeletet, amiért lakást és teljes élelmezést kap.

A pályázók kérvényeiket az Egyháztanács-hoz intézve, 1926 júl. 15-ig küldjék be a reál-gimn. igazgatóságához. Az állást aug. 30-án kell elfoglalni. Menekültek előnyben részesülnek. Személyes bemutatkozás kívánatos.

Kiskunhalason, 1926 jún. 17-én.

Pataky Dezső,
az ig.-tanács elnöke.

Kristóf József,
igazgató.

82—1926. sz.

A cégénydányádi református presbiterium pályázatot hirdet az orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: két szoba, konyha, melléképületekkel; 7 kat. hold 420□-öl szántóföld, adóját az egyház fizeti; 27 és fél köböl búza; 5 öl kemény tűzifa beszállítva; 160 kg. búza szántásváltás; stóla. Értékegység 48. Állami fizetésekiegészítés. — **Kötelesség:** A rábizott osztályok tanítása. Orgonista-kántori teendők végzése. Fiúisméllősök tanítása. Énekkar vezetése. Belmissziói munkában intenzív segédkezés. Egyházi jegyzőség. Kanonikus órákon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. — Pályázhatnak az orgonázásban kellő gyakorlottsággal nem bíró kántortanítók is, ha köte-

WACHA tisztít, mos, fest férfi és női fölső ruhát, inget, gallért, kézelőt Debrecen, Simonffy-u. 55.

lezik magukat, hogy a kívánt gyakorlatot egy éven belül megszerzik. Pályázati határidő július 24. Személyes megjelenés és próbaéneklés kötelező, bármelyik vasárnap lehetséges. Az állás augusztus 22-re elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények lelkészre hivatalhoz küldendők.

Cégénydányád, 1926 június 7-én.

Presbiterium.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörésses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

11-52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyházközségeknek a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

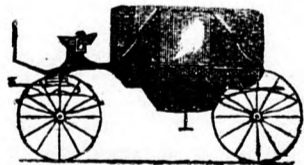
Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István
órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

Riesz Henrik

kocsigyár

Debrecen,

Hatvan-u.

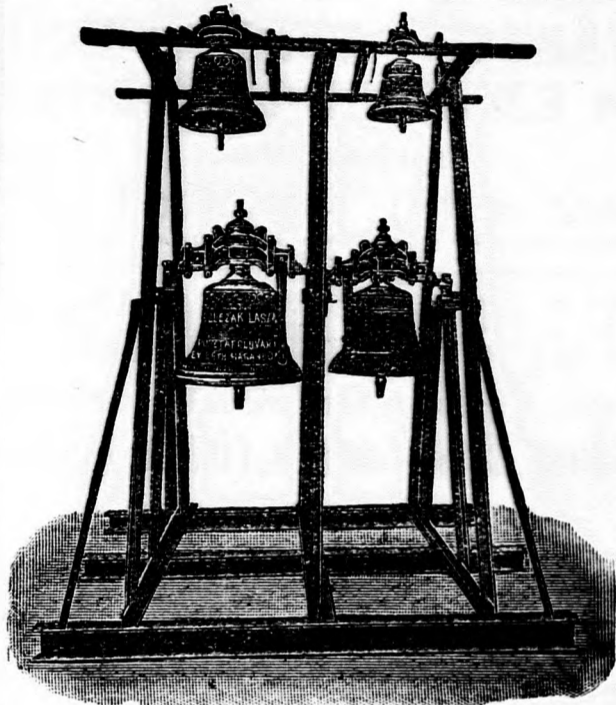
Kocsik minden alakban.

4-4

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lípót 813-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismeréssel és az 1925. Országos Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít :

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi

Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-

szerűen mérsékelt áráért

Arjegyzék esküszóvetés díjtan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos : EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

3-4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélyszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáiért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a nőegyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, szíveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, szíveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szíves üdvözléssel: *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztem.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Eröss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT

könyvujjdonságok:

Gyűlésvész István: Én vagyok az út . . .	K 18,000.—
Hastings: A mintakép	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsánna	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	25,000.—
„ „ Megszólalnak a kövek.	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	50,000.—
„ „ Az Újszövetség	65,000.—
„ „ A magyar biblia története.	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felén	112,500.—
Révész Imre élete 1826–1881	100,000.—
„ „ Mennyei nász-dal	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	65,000.—

UJJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

A leghasznosabb vizsgai jutalomkönyv

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: **Uray Sándor**, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol? K 5,000.—
2. „ — Nők az egyházban K 6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről K 6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—Idegenben (két kis elbeszélés) K 5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe K 4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista börtöt tart K 4,000.—
7. „ — Nagy Jóska tenyerest kapott K 4,000.—
8. „ Fekete János: Életiskola K 4,000.—
9. „ Solymosi József: Két világ K 5,000.—
10. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója K 5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

VIZSGALAPOK

kis- és nagyvonalas 1 drb K 700.—

Az iskolai év befejeztének közeledésével
iskolai jutalomkönyvek,
mesék és ifjúsági elbeszélések óriási választékban.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ♦